

Vznik a vývoj věcných práv

1. Varro, Zemědělská nauka, 17: Nyní vyložím, kterými prostředky se pole obdělávají. Jedni ty prostředky dělí na dvě skupiny, na lidi a na pomůcky lidí, (tj.) věci, bez kterých pracovat nemohou; druzí na tři skupiny, na zařízení mluvící a poloněmé a němé – mluvící, do kterých patří otroci, poloněmé, ke kterému patří skot, němé, jako vozy.
2. Gaius II. 2: Základní rozdělení věcí se tedy svádí do dvou skupin: jedny jsou totiž (věci) práva božského, druhé (věci práva) lidského.
Gaius II. 9: To však, co je božského práva, není majetkem žádného (člověka). Naproti tomu, co je práva lidského, majetkem někoho obvykle bývá, ale je i možné, že není majetkem nikoho: neboť do té doby, než se někdo stane dědicem, nejsou pozůstalostní věci majetkem nikoho.
Gaius II. 3: Božského práva jsou například *res sacrae* (věci posvátné) a *res religiosae* (věci zasvěcené).
Gaius II. 4: Posvátné jsou ty, jež byly vysvěceny bohům nebeským, zasvěcené ty, jež byly zůstavěny bohům podsvětním.
Gaius II. 5: Za posvátnou věc se však považuje pouze to, co bylo vysvěceno z vůle národa římského, například zákonem, o té věci vydaným anebo usnesením senátu, (o té věci) přijatým.
3. Livius *Ad Urbe condita* I, 8: „Vzrůstalo mezitím město opevněními i tím, že zabíralo další a další místa. Opevnění budovali spíše proto, že počítali do budoucnosti s větším a větším počtem obyvatel, než s ohledem na tehdejší množství. Potom, aby se město nezvětšovalo jen tak naoko, otevře Romulus jako azyl pro cizince to místo nyní ohrazené, kudy se sestupuje mezi dvěma háji. Tím sledoval starý záměr zakladatelů měst, aby mohlo přijít ještě další obyvatelstvo; to totiž lákali k sobě nízký lid neznámého původu a nepravdivě o něm rozhlašovali, že to jsou potomci narození v této zemi. Do toho azylu se utekly všelike davu lidí ze sousedních kmenů bez rozdílu, svobodní i otroci, chtiví změny života. A to právě byl počátek sály tohoto kmene a odtud vzešla jeho velikost.“

4. Dionysos 2,74: zákon o hranicích pozemků (de terminis agrorum legislatio): přikázal, aby každý stanovil hranice svého pozemku a postavil na hranicích kameny, ty zasvětil Iovovi Terminovi. Rozhodl, aby ten, kdo mezníky vytáhá nebo přesune, byl zasvěcen bohu.
5. Lex doudecim tabularum, V, 7c: Ze zákona XII desek je marnotratníkovi zakázáno spravovat svůj majetek. Zákon XII desek, ... aby marnotratník, jemuž je zakázáno spravovat svůj majetek, byl v opatrovnictví agnátů.
6. Lex doudecim tabularum, V, 3: Jak kdo ustanovil o svém majetku nebo poručení nad svým hospodářstvím, tak budiž po právu
7. Constitutio Antoniniana: „Udělují všem peregrínům oikúmeny (tj. Neřímanům žijícím na území impéria), s výjimkou dediticiů (usídlených barbarů), práva římského občanství“.
8. CJ. 7. 25. 1. O zrušení prázdného (označení) „ex iure Quiritium“ Císař Justinianus Augustus Julianovi, prefektu pretoria. Rušíc tímto rozhodnutím důmyslnou hříčku starých právníků, nedovolujeme, aby byl nějaký rozdíl mezi vlastníky, pro jejichž oprávnění se najde buď prázdné označení „ex iure Quiritium“, anebo pouhé „in bonis“, protože chceme, aby takové rozlišování zmizelo a aby se výrazu „ex iure Quiritium“ vůbec přestalo využívat: ten výraz je vlastně hádankou, ve skutečnosti mu nic neodpovídá, jsou to prostě prázdná a zbytečná slova. Která jen straší mysl mládeže, jež začíná poslouchat práva a hned v počátcích jí dává poznat neužitečná ustanovení starých zákonů. Ale každý vlastník budiž vlastníkem s právem nejúplnějším a vlastníkem legitimním, ať již jde o otroka či jiné věci, jemu náležející.